

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU
DYDDIAD Y CYFARFOD	28:11:2013
TEITL YR EITEM	PANEL RHIANT CORFFORAETHOL Y CYNGOR
AELOD CABINET	Y CYNGHORYDD SIAN GWENLLIAN

1. Cyflwyniad

1.1 Penderfynwyd yng nghyfarfod paratoi'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau ar yr 21ain o Hydref bod angen craffu gwaith "Rhiantu Corfforaethol y Cyngor" a nodwyd nifer o gwestiynau o ddiddordeb i'r aelodau. Bwriad yr adroddiad yma, felly, yw ymateb i bob cwestiwn yn ei dro.

1.2 Ar yr 8fed o Hydref cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Panel Rhiant Corfforaethol i'r Cabinet. Nodwyd yn y cyflwyniad i'r Adroddiad fod cyfrifoldeb statudol ar y Cyngor fel "rhiant corfforaethol" i blant sydd mewn gofal a bod disgwyliad ar bob Cyngor i ymddwyn fel pe bai'n rhiant i'r plant yma. Er bod cyfrifoldeb fel rhiant gan bob aelod etholedig ac aelod staff y Cyngor (a disgrifir y cyfrifoldebau yma yn y ddogfen "Petai'n Blentyn i mi...") mae rôl benodol i'r Panel Rhiant Corfforaethol mewn perthynas â sicrhau trosolwg o les a budd plant mewn gofal.

2. Nifer y plant mae'r Cyngor yn gweithredu fel rhiant corfforaethol iddynt a'r trefniadau ar gyfer ysgwyddo'r cyfrifoldeb yma.

2.1 Yn adroddiad diweddaraf y Rheolwr Gwasanaeth (Adnoddau) i'r Panel Rhiant Corfforaethol nodir y gellir darparu gofal i blentyn neu berson ifanc mewn sawl math o leoliad. Nid yw natur y lleoliad yn newid na lleihau cyfrifoldeb y Cyngor fel rhiant corfforaethol. Gall y lleoliadau hyn gynnwys:-

- Lleoliad maeth
- Lleoliad gyda theulu estynedig neu ffrindiau (o dan reoliadau maethu)
- Lleoliad preswyl
- Lleoliad gyda rhiant neu rieni o dan Orchymyn Gofal
- Llety annibynnol yn y gymuned (i bobl ifanc dros 16 oed)

2.2 Mae gan bob plentyn neu berson ifanc weithiwr cymdeithasol sydd â chyfrifoldeb i gadw mewn cysylltiad rheolaidd. Dylid nodi hefyd fod cyfrifoldeb tuag at bobl ifanc sydd wedi gadael gofal ac fe sicrhair fod y Gwasanaeth yn gwneud pob ymdrech i

barhau a'r gefnogaeth angenrheidiol os yw'r person ifanc yn dymuno hynny. Yn ychwanegol adolygir achosion plant mewn gofal yn unol â statud gan Swyddogion Adolygu Annibynnol. Cynhelir adolygiad cychwynnol o fewn mis i'r lleoliad, ail adolygiad o fewn 3 mis ac adolygiadau pellach bob 6 mis drwy'r cyfnod gofal. Mae hyn wedi bod yn her i'r gwasanaeth ond bellach mae'r perfformiad yn gwella. Adroddir yn gyson ar y perfformiad i'r Panel Rhiant Corfforaethol.

2.3 Ar ddiwedd Medi 2013 roedd 191 o blant a phobl ifanc yng ngofal y Cyngor a'r Cyngor yn rhiant corfforaethol iddynt. Roedd hyn yn ostyngiad o 12 plentyn o'i gymharu â'r nifer ddiwedd Mawrth 2013. O'r cyfanswm roedd 152 (sef 79 %) mewn gofal maeth, 17 (sef 9%) mewn lleoliad preswyl a 13 (sef 7%) wedi'u lleoli gyda rhieni. Roedd 7 o blant mewn lleoliadau mabwysiedig a 4 person ifanc yn byw yn annibynnol gyda chefnogaeth.

2.4 Yn ystod y cyfnod Ebrill – Medi 2013 daeth 12 plentyn i ofal am y tro cyntaf (sy'n sylweddol llai na'r un cyfnod y llynedd). Roedd y mwyafrif yn blant ifanc llai na blwydd oed. Yn ystod yr un cyfnod gadawodd 25 plentyn neu berson ifanc ofal – cafodd 3 eu mabwysiadu, dychwelodd 5 at eu rhieni, trodd 10 person ifanc 18 oed ac mewn 4 achos gwnaethpwyd Gorchymyn Gwarcheidwaeth Arbennig.

2.5 Yn adroddiad y Rheolwr Gwasanaeth i'r Panel nodir hefyd fod

“.....gan y Gwasanaeth Plant strategaeth leoli ar waith gyda'r bwriad o gynyddu'r dewis o leoliadau sydd ar gael i blant. Mae ymateb i anghenion lles a diogelwch plant yn golygu nad yw'n bosibl lleoli plentyn mewn darpariaeth fewnol y Cyngor bob tro. Lle ceir plant ag anghenion dwys iawn fe fydd angen comisiynu lleoliadau arbenigol. Y math o anghenion sydd yn peri'r anawsterau mwyaf yw:-

- Lleoliadau i bobl ifanc yn eu harddegau – problemau ymddygiadol / troseddol*
- Lleoliadau anghenion penodol -ymddygiad rhywiol anaddas , anghenion iechyd meddwl*
- Lleoliadau i blant ag anabledd dwys*
- Lleoliadau i grwpiau mawr o frodyr a chwiorydd*
- Lleoliadau i riant a phlentyn. “*

2.6 Cynhaliwyd adolygiad “Dechrau i'r Diwedd “ ar y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd yn ddiweddar a nodwyd fod gwariant sylweddol ar leoliadau preswyl allsirol. Mae strategaeth fydd yn cynyddu'r dewis o leoliadau mewnol gyda gweithwyr a gofalwyr sydd â sgiliau arbenigol yn hanfodol os am leihau'r gwariant yma.

3. Sut mae trefniadau'r Cyngor yn cyd-fynd a rhestr Wirio Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar gyfer rôl riant corfforaethol ?

3.1 Hyfforddiant a Gwybodaeth i aelodau - Yn dilyn sefydlu'r Panel diweddaraf ym mis Gorffennaf 2012 aed ati i drefnu hyfforddiant i aelodau yn Nhachwedd yr un flwyddyn. Gwahoddwyd pob aelod etholedig i'r hyfforddiant. Roedd yr hyfforddiant yn cynnwys gwybodaeth am rôl a chyfrifoldebau aelodau a gofynnwyd i aelodau ystyried a thrafod gwahanol sefyllfaoedd wynebir gan blant mewn gofal yng Ngwynedd. Mynychodd 24 aelod. Bwriedir cynnal hyfforddiant pellach yn ystod y flwyddyn sydd i ddod (Ionawr 8fed 2014 am 2:00 ym Mhorthmadog) ond bydd angen gweithio o flaen llaw i bwysleisio pwysigrwydd y rôl ac annog aelodau i fynychu. Mae'n sicr y bydd angen, hefyd, ystyried gwahanol ddulliau o godi ymwybyddiaeth am y maes.

3.2 Datganiad y Cyngor am riantu corfforaethol - Mae aelodau'r Panel Riant Corfforaethol wedi penderfynu y dylid llunio Strategaeth Riantu Corfforaethol fydd yn cynnwys datganiad clir ynglŷn â gweledigaeth y Cyngor. Mae'r gwaith wedi cychwyn a disgwylir, fel rhan o'r broses, y bydd ymgysylltu gyda phlant a phobl ifanc all gyfrannu oherwydd eu profiadau mewn gofal. Bydd disgwyl i bob Adran ymrwymo i'r amcanion a gynhwysir o fewn y Strategaeth.

3.3 Hyfforddiant arbennig i aelodau all ddod i gysylltiad â phlant mewn gofal
Ar wahân i'r hyfforddiant a drefnir yn flynyddol ar gyfer aelodau nid oes hyfforddiant pellach wedi'i gynnig i aelodau all ddod i gysylltiad â phlant mewn gofal. Gellid dadlau mai sgiliau cyfathrebu gyda phlant a phobl ifanc yn gyffredinol a dealltwriaeth o sefyllfa pob unigolyn sydd ei angen yn hytrach nag unrhyw sgiliau'n deillio o hyfforddiant arbennig. Er hyn, gellid ystyried hyfforddiant pellach pe bai aelodau'n dymuno hynny.

3.4 Materion sydd o bryder i blant a phobl ifanc sydd mewn gofal
Trwy drafodaethau gyda phlant a phobl ifanc mewn gofal ar sawl lefel (o drafodaethau unigol gyda gweithwyr cymdeithasol, i drafodaethau mewn cyfarfodydd adolygu, i hel barn gan yr Uned Gofal Cwsmer i'r sgysiau o fewn cyfarfodydd arbennig i blant mewn gofal megis Dweud eich Dweud) credir y gellir fod yn gymharol hyderus fod y Panel yn ymwybodol o'r prif faterion sy'n achosi pryder i blant a phobl ifanc sydd mewn gofal. Trafodir isod, fodd bynnag, yr angen i gryfhau'r strwythurau a'r prosesau ymgysylltu gyda phlant a phobl ifanc gan roddi hyder iddynt a'u grymuso i gyfrannu mewn dull rhagweithiol a phendant. Bydd angen i hyn fod yn rhan ganolog o raglen waith y Panel dros y flwyddyn nesaf.

Isod mae rhai o'r materion fu'n achosi pryder i'r bobl ifanc y bu aelodau'r panel yn siarad â hwy :-

- Angen am fwy o wybodaeth am leoliad cyn cychwyn yno.

- Her newid ysgol (yn arbennig os yw'n digwydd mwy nag unwaith)a'r effaith ar addysg.
- Yr angen am gefnogaeth mewn ysgolion i blant mewn gofal.
- Angen am weithiwr cymdeithasol sy'n gwrando, yn gallu ateb cwestiynau dyrys ac yn gwneud i bethau ddigwydd.
- Angen cefnogaeth Adrannau eraill y Cyngor ar wahân i'r gwasanaethau Cymdeithasol.
- Angen cydnabod mor allweddol ac anodd yw'r cyfnod 14 – 16 oed.
- Anhawster cael cymorth y tu allan i oriau swyddfa ar brydiau.
- Angen cydweithio mwy gyda'r colegau addysg ôl 16 er mwyn sicrhau nad oes gwahaniaethu yn digwydd.
- Angen sicrhau fod cymdeithasau tai, wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â dyrannu llety, yn ystyried cefndir a phrofiadau ac yn osgoi lleoli pobl ifanc mewn llety sydd yn achosi straen iddynt.
- Angen sicrhau cyfleon waith teg.

Dyma'r pryderon fydd yn llywio rhaglen waith y Panel Rhiant Corfforaethol.

3.5 Trefniadau cychwyn trafodaeth a phlant mewn gofal ac ymateb i'w safbwyntiau - Mae gan bob plentyn neu berson ifanc mewn gofal weithiwr cymdeithasol ac fe gaiff ei achos ei adolygu'n rheolaidd gan swyddog annibynnol. Mae'n ofynnol i'r gweithwyr yma weld y plentyn ar ei ben ei hun a sicrhau ei fod ef neu hi yn cael y cyfle i leisio barn a mynegi pryderon ynglŷn â'i sefyllfa. Dyma'r cam cyntaf o ran cychwyn ymgysylltu gyda phlant a phobl ifanc.

3.5.1 Yn ychwanegol mae Uwch Reolwr y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd ac aelodau etholedig (aelodau'r Cabinet) ynghyd a'r swyddog gofal cwsmer Gwasanaethau Plant yn cyfarfod yn rheolaidd gyda grŵp o blant mewn gofal, ac sydd wedi gadael gofal, mewn grŵp a elwir yn 'Dweud eich Dweud' (Speakout). Mae'r grŵp yma yn bodoli ers 10 mlynedd yng Ngwynedd ac yn cyfarfod yn chwarterol tu allan i oriau gwaith arferol gyda nifer o bobl ifanc. Mae'r cyfarfodydd yn rhai sydd yn cael eu harwain gan y bobl ifanc eu hunain, gan osod yr agenda, eu cadeirio a'u cofnodi. Mae'r swyddogion a'r aelodau etholedig yno ar wahoddiad a'r prif bwrpas yw rhoi cyfle i bobl ifanc y mae gan y Cyngor gyfrifoldeb rhiant amdanynt i gael mynediad uniongyrchol at swyddogion ac aelodau sydd a'r gallu i ddylanwadu ar ymarfer a pholisi. Mae yn gyfle iddynt rannu eu profiadau am fod yn berson ifanc mewn gofal (neu ôl ofal) ac yn rhoi cyfle i leisio barn am yr hyn y byddent yn dymuno ei weld yn newid er lles pobl ifanc eraill yn y dyfodol. Mae rhai o'r negeseuon a restrir uchod yn 3.4 yn ganlyniad i rai o'r trafodaethau yn y grŵp yma. Rhoddir adborth o'r cyfarfodydd hyn i'r Panel Rhiant Corfforaethol.

3.5.2 Yn ychwanegol, bydd swyddog o'r Uned Gofal Cwsmer yn hel barn pobl ifanc mewn gofal yn rheolaidd (drwy holiaduron, cyfarfodydd grŵp a chyfarfodydd unigol yn dibynnu ar yr hyn sydd orau gan y person ifanc) ac yn adrodd ar ei chanfyddiadau i'r Panel.

3.5.3 Sicrheir, hefyd, fod gan blant mewn gofal fynediad at eiriolwyr sy'n barod i lefaru ar eu rhan neu eu cynorthwyo i fynegi barn a syniadau mewn gwahanol sefyllfaoedd "ffurfiol". Mae gan Gyngor Gwynedd gytundeb lefel gwasanaeth ar y cyd a Chonwy a Môn gyda NYAS (National Youth Advocacy Service) i ddarparu'r eiriolaeth statudol yma.

3.6 Mecanweithiau sicrhau fod y Cyngor yn ceisio barn plant a phobl ifanc mewn gofal a dathlu eu cyflawniadau - Yn ychwanegol i'r uchod ac fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel mae'r Panel yn gofyn am, ac yn derbyn, mewnbwn uniongyrchol gan bobl ifanc mewn gofal o bryd i'w gilydd. Mae hyn wedi cynnwys mewnbwn "gonest a heriol" gan ddefnyddwyr gwasanaeth yn son am eu profiad hwy o fod mewn gofal.

3.6.1 Cafwyd cyflwyniad hefyd gan ddau berson ifanc oedd wedi gadael gofal bellach.

3.6.2 Bwriad y Panel yw parhau gyda mewnbwn rheolaidd o'r fath ond mae angen, hefyd, datblygu'r broses ymgysylltu ymhellach a sicrhau ei gyfannu i strwythurau a systemau'r Panel a'r Cyngor. Er mwyn gwneud hyn mae angen treulio cryn amser yn annog ac yn rhoi'r hyder i blant a phobl ifanc gymryd rhan. Mae angen penderfynu hefyd pwy fyddai'r gorau i arwain gwaith o'r fath gan y byddai angen elfen o annibyniaeth ynghyd a chapasiti i allu gweithio gyda'r plant dros gyfnod o amser. Heb wneud hyn mae perygl i'r holl broses fod yn docenistig.

3.6.3 O ran dathlu cyflawniadau gwneir hyn mewn dull sy'n addas i'r plentyn neu berson ifanc - gall fod yn gerdyn neu lythyr o longyfarchiadau gan Gadeirydd y Panel neu'r Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwr Statudol neu'r Uwch Reolwr Gwasanaeth. Fe all hefyd dderbyn mwy o gyhoeddusrwydd ond byddai hyn ar gais / gyda chaniatâd y person ifanc a'i deulu (lle'n addas). Mae'n sicr fod angen datblygu'r agenda "dathlu llwyddiant" ymhellach gan ystyried..... pe bai'n blentyn i mi sut fyddwn i'n dathlu? Barn pobl ifanc ar hyn o bryd yw nad ydynt am "achlysur" i ddathlu llwyddiant dim ond am eu bod yn blant mewn gofal gan y byddai hyn yn eu gwneud yn wahanol i'w cyfoedion.

3.7 Achlysuron (o leiaf unwaith y flwyddyn) i blant mewn gofal gyfrannu at gyfarfodydd Cyngor Gwynedd- Nid oes achlysuron penodol i blant mewn gofal gyfrannu at gyfarfodydd y Cyngor (ar wahân i'w mewnbwn i'r Panel Rhiant Corfforaethol fel y gwelir uchod). Mae'n anodd ystyried sut y gellid gweithredu hyn ar hyn o bryd heb i'r profiad fod yn un bygythiol iawn i'r plentyn neu'r person ifanc. Efallai mai'r gyfrinach yw datblygu'r agenda ymgysylltu fel y nodir uchod gan feithrin hyder pobl ifanc fel y gallant gyfrannu i gyfarfodydd ffurfiol yn y dyfodol. Mae hyn yn fater i'w drafod ymhellach er mwyn cytuno ar ffordd ymlaen.

3.8 Cyfleoedd i glywed gan ofalwyr maeth a dathlu eu gwaith. Ar ddiwedd Mawrth 2013 roedd 106 o rieni maeth wedi eu cofrestru gyda Chyngor Gwynedd - y nifer uchaf erioed, ac mae'r gwasanaeth yn gyson yn taro ei darged o asesu a

chofrestru 20 uned faethu newydd mewn blwyddyn. Mae strategaeth recriwtio gref mew lle ers nifer o flynyddoedd ac mae digwyddiadau recriwtio yn targedu lleoliadau arbennig yn y Sir, er enghraifft huriwyd siop ym Mhwillheli am gyfnod o wythnos y llynedd, mae hysbyseb ar gefn bws Arriva sydd yn teithio Gwynedd, hysbyseb ar gae pêl droed Bangor ac mae'r rhain yn dod a chanlyniadau cadarnhaol o ran denu a recriwtio. Erbyn hyn mae Siroedd eraill yn cysylltu yn gofyn am gyngor ac arweiniad i ddatblygu sgiliau recriwtio gan ein bod wedi bod mor llwyddiannus.

3.8.1 Mae strwythurau yn eu lle o fewn y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd (Uned Maethu a Mabwysiadu) i gefnogi gofalywyr maeth yn eu gwaith o ddydd i ddydd. Mae safon y gwaith yma wedi'i ganmol yn gyson gan arolygwyr allanol yr Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru.

3.8.2 Mae'r Cyngor yn cydnabod y gwaith, yn manteisio ar y cyfle i ddiolch i'r gofalywyr yn gyffredinol ac i ddathlu llwyddiannau arbennig mewn cinio blynyddol a drefnir gan y Gwasanaeth. Fel arfer bydd Uned y Wasg yn sicrhau sylw i'r achlysur drwy bapurau newydd lleol. Mae'r noson hon yn un bwysig i rieni maeth ac i'r Cyngor a chyflwynir gwobrau i rieni maeth penodol sydd wedi cyrraedd cerrig milltir arwyddocaol yn eu gyrfa faethu.

4. Trefniadau i rannu cyfrifoldebau ymarferol ar draws aelodau a swyddogion y Cyngor

4.1 Er bod pob aelod etholedig a phob aelod staff yn rhiant corfforaethol mae rôl allweddol gan nifer yn y broses o sicrhau cyrraedd ein gweledigaeth mewn perthynas â phlant a phobl ifanc mewn gofal.

4.2 O ran y Gwasanaethau Cymdeithasol mae gan y Cyfarwyddwr Statudol ddyletswyddau penodol ac felly hefyd yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Plant a Theuluoedd a gweithwyr y gwasanaeth hwnnw. Felly hefyd yr Aelod Portffolio Gofal a'r Aelod Portffolio Plant a Phobl Ifanc.

4.3 O ran plant Gwynedd yn fwy cyffredinol ond gyda phwyslais ar anghenion y plant mwyaf bregus mae cyfrifoldeb ar y Cyfarwyddwr Arweiniol Plant a Phobl Ifanc a'r Aelod Portffolio Plant a Phobl Ifanc. Yn ychwanegol mae gan Wynedd Bencampwr Plant o blith yr aelodau etholedig.

4.4 Gyda'r pwyslais ar blant a phobl ifanc mae'r Panel Rhiant Corfforaethol yn cynnwys aelodau etholedig a swyddogion trawsadrannol yn cydweithio ar yr un agenda er mwyn sicrhau fod plant mewn gofal yn ddiogel ac yn cael y cyfleoedd gorau mewn bywyd. Dyma'r corff strategol sy'n gosod yr agenda ar gyfer y Cyngor yn ei gyfanrwydd.

Ond ni all bodolaeth y Panel leihau cyfrifoldeb pob aelod etholedig a swyddog i fod yn rhiant corfforaethol i'r plant yma. Tra rydym yn glir ynglŷn â'r strwythur a'r rhannu cyfrifoldeb mae gwaith pellach i'w wneud o ran codi ymwybyddiaeth am y maes.

5. Aelodaeth ,cyfrifoldebau a threfniadau'r Panel Rhiant Corfforaethol gan roddi sylw i ymarfer da .

5.1 Mae'r Panel Rhiant Corfforaethol yn adrodd i Gabinet y Cyngor ac fe'i cadeirir gan yr Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc .Mae aelodaeth sefydlog i'r Panel gan gynnwys yr Aelodau Cabinet canlynol:-

- Arweinydd y Cyngor Gwynedd
- Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc ac Arweinydd Portffolio Addysg
- Aelod Cabinet – Amddifadedd
- Aelod Cabinet – Gofal
- Aelod enwebwyd gan y Pwyllgor Craffu
- Pencampwr llais Plant a Phobl Ifanc

ynghyd a'r swyddogion canlynol :-

- Prif Weithredwr
- Cyfarwyddwr Corfforaethol a Chyfarwyddwr Arweiniol Plant a Phobl Ifanc
- Cyfarwyddwr Corfforaethol a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol
- Pennaeth Addysg
- Uwch Reolwr Gwasanaethau Plant a Theuluoedd
- Rheolwr Gwasanaeth (Adnoddau Gofal) Gwasanaethau Plant a Theuluoedd

Gellir ymestyn gwahoddiad i gynrychiolydd o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, cynrychiolydd o'r trydydd sector neu unrhyw asiantaeth arall yn ôl y gofyn.

5.2 Mae cyfrifoldebau'r Panel wedi'u nodi yn y Cylch Gorchwyl a fabwysiadwyd gan y Panel yn ddiweddar .Mae'r ddogfen yn nodi Gweledigaeth y Panel sef

“ Sicrhau bod plant mewn gofal cyhoeddus yn cael yr un canlyniad ag y byddai pob rhiant da yn ei ddymuno ar gyfer ei blant ei hun.”

5.3 Mae hefyd yn nodi Nod y Panel sef

“ Cydweithio'n effeithiol i sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc sydd mewn gofal i Wynedd yn cael mynediad at y cyfleoedd gorau mewn bywyd. “

5.4 Ynghyd á'r amcanion (wedi'u selio ar 10 Hawl Sylfaenol y Plentyn) sef

“ Sicrhau bod plant a phobl ifanc sydd mewn gofal i Wynedd yn

- *Cael y cychwyn gorau mewn bywyd.*

- *Cael mynediad at amrywiaeth gynhwysfawr o gyfleoedd addysg a dysgu i'w galluogi i gyflawni eu potensial.*
- *Gallu mwynhau'r iechyd gorau posib a'u bod yn rhydd o erledigaeth, camdriniaeth ac ecploetiaeth.*
- *Derbyn cyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau diwylliannol, chwarae, hamdden a chwaraeon.*
- *Cael clust i wrando, yn cael eu trin a pharch ac yn cael arddel eu hil, eu hiaith, a'u hunaniaeth ddiwylliannol.*
- *Cael cartref a chymuned ddiogel sy'n cefnogi eu lles corfforol ac emosiynol fel bod ganddynt ymdeimlad cryf o berthyn a chael eu gwerthfawrogi.*
- *Rhydd o anfantais oherwydd tlodi ariannol.*
- *Cael datblygu sgiliau a hybu mentergarwch ac i gyfrannu'n bositif yn economaidd ac fel dinasyddion y dyfodol.*

5.5 Ymysg cyfrifoldebau'r panel mae:-

- Hyrwyddo lles plant a phobl ifanc sydd mewn gofal yng Ngwynedd.
- Sicrhau a mynnu cydweithio rhwng asiantaethau a phartneriaethau er lles y plant.
- Cydlynu gwasanaethau ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc sydd mewn gofal o'r cyfnod cyn geni hyd at 21 oed (neu 25 os ydynt mewn addysg neu hyfforddiant.
- Hyrwyddo hawliau'r plant a phobl ifanc.
- Darparu gweledigaeth a gosod blaenoriaethau strategol ar gyfer gwasanaethau i blant a phobl ifanc mewn gofal.
- Derbyn barn plant a phobl ifanc am eu gofal.
- Derbyn gwybodaeth am gyflwr presennol plant a phobl ifanc mewn gofal i Wynedd a'r ddarpariaeth ar eu cyfer.
- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o ddyletswyddau swyddogion ar draws y Cyngor.
- Cydnabod a hyrwyddo gwaith gofaluwr maeth sy'n darparu gwasanaethau i blant mewn gofal i Wynedd.

5.6 Sefydlwyd y Panel Rhiant Corfforaethol, ar ei newydd wedd, ym mis Gorffennaf 2012. Cynhelir cyfarfodydd o'r Panel bob chwarter gyda'r hawl i alw cyfarfod brys pe bai'r angen yn codi. Bydd y panel yn adrodd i'r Cabinet ac " i aelodau unigol y Cabinet mewn perthynas â materion o fewn eu portffolios".

5.7 Bydd y panel yn derbyn cyfarwyddyd a gwybodaeth am ymarfer da ac ymarfer gorau gan swyddogion arbenigol sy'n aelodau o'r Panel. Rhoddir sylw i ymarfer gorau ar lefel genedlaethol a rhyng genedlaethol ac adroddir ar yr enghreifftiau hyn fel sy'n berthnasol. Esiampl o hyn yw'r defnydd a wneir o ymchwil ar hyn o bryd wrth fynd ati i lunio Strategaeth Rhiant Corfforaethol.

6. Mesur llwyddiant y Cyngor fel rhiant corfforaethol – yr asesiad cyfredol o'r gwaith.

6.1 Hyd yma mae'r Panel wedi dibynnu (gorddibynnu efallai) ar wybodaeth ynghlwm wrth nifer o ddangosyddion perfformiad cenedlaethol a lleol lle mae'r pwyslais ar wybodaeth feintiol yn hytrach nag ar safon gwasanaethau a darpariaethau. Yn flynyddol derbynnir adroddiadau gan y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn crynhoi perfformiad yr Uned Adolygu ac Ansawdd, gan y Rheolwr Gwasanaeth (Adnoddau) o fewn y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd sy'n canolbwyntio ar ystadegau perthnasol ac adroddiad gan y Pennaeth Addysg yn nodi cyrhaeddiad ysgolion mewn perthynas â darparu Cynlluniau Addysg Bersonol Plant mewn Gofal. Gwelir eto, fod y pwyslais ar y meintiol ac er mor ddefnyddiol a phwysig y wybodaeth o ran rhoddi trosolwg o'r maes prin yw'r wybodaeth geir o ran safon ac ansawdd gwasanaeth a darpariaeth i blant a phobl ifanc. Prin hefyd yw gwybodaeth am effaith y Cyngor yn gyffredinol fel rhiant corfforaethol na'r Panel Rhiant Corfforaethol yn arbennig ar fywydau'r plant a'r bobl ifanc yma. Yr her fawr i'r Panel yn ystod yr wythnosau nesaf yw ystyried yr amcanion a gytunwyd yn y Cylch Gorchwyl a gofyn " Sut fyddwn ni'n gwybod ein bod yn llwyddo ?" a " Sut allwn ni dystiolaethu hynny ? " Bydd hyn yn rhan greiddiol o'r Rhaglen Waith. O astudio ymarfer gorau mewn cyngorau eraill gwelir fod y mwyafrif yn ei chael hi'n anodd dystiolaethu effaith ond yn sicr un o'r dulliau mwyaf effeithiol yw siarad gyda'r plant a phobl ifanc a'r gofaluwr maeth ynghlwm â'u profiadau a sicrhau eu cynnwys wrth gynllunio, datblygu a gwerthuso strategaeth a chynllun gwaith ar gyfer y Panel .

6.2 O ran y Cyngor ei hun fel rhiant corfforaethol mae gwaith wedi digwydd mewn perthynas â hyfforddi aelodau a mynychodd 24 hyfforddiant y llynedd. Mae rhaglen waith 2013 - 2014 yn cynnwys sylw i hyfforddiant pellach i aelodau a staff ynghyd a chodi ymwybyddiaeth o Bolisi a Chanllawiau rhiantu corfforaethol yn eu mesg. Bydd disgwyl i bob gwasanaeth ddatblygu polisi a chanllawiau o'r fath i'w cymeradwyo gan y Panel a disgwylir y bydd y gwasanaethau, yn dilyn hyn, yn adrodd ar lwyddiant yn erbyn y bwriadau.

7. Diwedd glo

7.1 Paratowyd yr adroddiad hwn yn ymateb i nifer o gwestiynau a godwyd gan y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau am waith y Panel Rhiant Corfforaethol. Mae'r atebion, ynghyd ag Adroddiad Blynyddol y Panel a gyflwynwyd i aelodau'n ddiweddar, yn rhoi blas o waith y panel. Mae rhaglen heriol o flaen aelodau'r Panel yn arbennig mewn perthynas â sicrhau ymrwymiad corfforaethol ac mewn perthynas â sicrhau gwir lais i bob plentyn sy'n dod i ofal ac sy'n gadael ein gofal fel Cyngor. Rydym yn hyderus y gall y Cyngor wynebu'r her a gweithredu fel un er lles y plant a'r bobl ifanc mae gennym gyfrifoldeb drostynt.